

May 2017 subject reports

Norwegian B

Overall grade boundaries

Higher level

Grade:	1	2	3	4	5	6	7
Mark range:	0 - 12	13 - 25	26 - 39	40 - 54	55 - 69	70 - 85	86 - 100

Standard level

Grade:	1	2	3	4	5	6	7
Mark range:	0 - 13	14 - 29	30 - 47	48 - 61	62 - 75	76 - 89	90 - 100

Higher level internal assessment

Component grade boundaries

Grade:	1	2	3	4	5	6	7
Mark range:	0 - 3	4 - 6	7 - 12	13 - 17	18 - 21	22 - 26	27 - 30

Utvalg og egnethet av valgte verk

En muntlig presentasjon av et bilde og en påfølgende diskusjon omkring bildetemaet er en fin eksamensform. Innenfor en tidsramme på 8-10 minutter får kandidaten mulighet til å snakke i detalj om det konkrete bildet, men også sette bildet inn i en større tematisk sammenheng og eventuelt abstrahere videre. Nesten alle kandidater klarte å fylle tidsrammen med fornuftig samtale. I de få tilfellene da samtalen gikk i stå før 8 minutter var gått, var det på grunn av

mangel på ordforråd eller for lite kunnskaper om temaet. Lærerne bes påse at rammen på 8-10 minutter blir overholdt og stoppe kandidaten når tida er omme.

Opptakskvaliteten er av avgjørende betydning for bedømmelsen av prestasjonen. Særlig i fremmedspråkeksamen er det viktig å kunne skjelve endelser og enkeltlyder. Støy eller for lavt lydvolym kan ødelegge inntrykket av kandidaten. Det bør tas lydprøve av kandidaten før selve eksamensdagen, og man må passe på at kandidaten sitter nær mikrofonen. Dette har bedret seg år for år, men det er fortsatt noen skoler som har forbedringspotensial på dette området. Det var også et par opptak som var stoppet på midten, slik at en fullstendig versjon måtte ettersendes. IB-reglementet krever at straks kandidaten kommer inn i prøverommet etter 15 minutters forberedelsestid, må man gå rett i gang med den muntlige presentasjonen, og opptaket må ikke bli stoppet og startet igjen. Alle eksaminatorene snakket høyt og tydelig, men det er jo ikke deres prestasjon som skal måles.

Presentasjon av bilde og tema

Bildene er gode og gir rom for assosiasjoner. Temaene i oppgavene varierte mellom kulturelt mangfold, mat og helse, tidsklemme, vaner og tradisjoner (17. mai, russefeiring, jul, påske), fysisk aktivitet, friluftsliv og samene. Alle temaene var gode og reflekterte i stor grad dagens situasjon. Kandidatene virket oppdatert og kunne gjøre greie for bildet og dagens situasjon. Presentasjonene var stort sett detaljerte og med god sammenheng. Eksaminator unnlot stort sett å avbryte kandidaten.

Diskusjon

Diskusjonen er en naturlig videreføring av presentasjonen og åpner for refleksjon og abstrahering. I fjor påpekte jeg at en bør prøve å unngå ja-nei-spørsmål i størst mulig grad. Det virker som dette var tatt til følge denne gangen. I noen tilfeller kan det være hensiktsmessig med ja-nei-spørsmål: hvis en vil spørre kandidaten om han/hun har egne erfaringer med dette temaet. I alle andre tilfeller bør en stille åpne spørsmål som gir rom for resonnement og refleksjon. Noen eksaminatorer stiller kanskje for mange spørsmål i sin iver etter å få kandidaten på gli. Dette kan i noen tilfeller virke mot sin hensikt fordi kandidaten da må konsentrere seg om mange ting på én gang og kan bli ytterligere forvirret. Når kandidaten gir tydelig uttrykk for at han ikke har forstått spørsmålet, kan det være på sin plass med gjentakelse av spørsmålet eller et hjelpespørsmål, men ikke flere ting på én gang. Alt i alt fungerte både presentasjon og diskusjon godt, og mange kandidater viste en imponerende grad av modenhet, dybde og kreativitet.

Kandidatenes måloppnåelse for hvert kriterium

Språkbeherskelse

Språkbeherskelse omfatter både grammatikk, ordvalg og tekstbinding. Flere av kandidatene har vært lenge i Norge og snakker perfekt norsk med et stort og variert vokabular, grammatisk sikkerhet og variert tekstbinding. Det virker som oppholdstid i Norge er svært avgjørende for resultatet. De som har vært i Norge i kort tid, sliter ofte med vokabular. Grammatisk kompetanse er mindre avhengig av oppholdstid. Syntaks og morfologi må være på plass fra første stund, for ellers blir feil innenfor disse områdene lett sementert. De største grammatikkproblemene

blant disse kandidatene er kjønn og mangel på inversjon. Det må imidlertid poengteres at dette kurset, Norsk B, ikke forutsetter at kandidaten har språkbeherskelse som en innfødt for å oppnå et godt resultat. Elever som er etnisk norske eller har nesten innfødt språkkompetanse, bør plasseres i et Norsk A-kurs.

Uttale og intonasjon. Avvik fra norske uttaleregler forekommer ofte, men graden av avvik er avgjørende for forståeligheten. Avvikende uttale av enkeltlyder, som manglende aspirasjon, hindrer i liten grad kommunikasjonen og forståelsen. Hos noen kandidater forstyrrer intonasjonen, særlig trykkfordelingen, forståelsen. Mangel på flyt er også irriterende for tilhøreren og tyder på manglende vokabular, men dette vil vanligvis bedre seg med mer språkpraksis.

Anbefalinger og veiledning for indervisning av fremtidige kandidater

Generell språkbeherskelse er viktig for at budskapet skal nå fram og bli forstått. Erfaringene fra eksamen i år er stort sett den samme som tidligere år.

De som er på mellomnivå, bør jobbe bevisst med ordstilling (særlig V2-regelen), pugge substantiv med tilhørende bestemt artikkel for å lære kjønn og lære riktig preposisjonsbruk fra første stund. Dette kan man øve inn uavhengig av et stort vokabular. Flere kandidater dropper verb i setningen. Verbet er det sentrale i en norsk setning og kan ikke utelates.

Uttale, intonasjon og flyt må det jobbes jevnlig med for de som har store avvik. Det fins uttaleprogrammer som CALST på Internett hvor man kan øve uttale av enkeltord og lengre sekvenser. CALST har også tilpassede uttaleøvelser med utgangspunkt i morsmålet til den enkelte. Disse øvelsene kan studentene gjøre hjemme. Det er ikke om å gjøre å snakke fort. Noen tror at hvis de snakker fort nok, vil ingen merke at de uttaler enkeltlyder feil. Dette er en stor misforståelse. Nøling kan være brudd på flyten. Dette kan i noen grad skyldes usikkerhet i ordvalg og grammatikk, men også at man leter etter nye argumenter. Da er det på sin plass å komme med nye hjelpespørsmål.

Bruk av engelske ord i en norsk kontekst må unngås. Da er det bedre å bruke litt tid på å finne en alternativ uttrykksmåte. Man må hele tids jobbe med språkstrategier for å kunne uttrykke det en vil.

Interaksjon: Alle disse formelle kriteriene er viktige for å få til en god interaksjon. På HL bør en kunne snakke i hele setninger, finne relevante argumenter og begrunne dem, samt binde dem sammen med god tekstbinding. Tekstbinding øker også flyten i fremstillingen. Elevene bør få oppgitt et strategisk vokabular for de ulike temaene og lese tekster som omhandler hovedtemaene i IB-programmet.

Det viktigste av alt er å kontrollere at lydopptakene er tilfredsstillende slik at sensor kan få et reelt inntrykk av prestasjonene.

Standard level internal assessment

Component grade boundaries

Grade:	1	2	3	4	5	6	7
Mark range:	0 - 3	4 - 6	7 - 12	13 - 17	18 - 21	22 - 26	27 - 30

Utvalg og egnethet av valgte verk

Oppgavene med et bilde som skulle beskrives og presenteres, knyttet til et kjent tema, var både relevante og motiverende for videre samtale og for vurdering av kandidatenes muntlige språkkompetanse. Innenfor en tidsramme på 8-10 minutter får kandidaten mulighet til å snakke i detalj om det konkrete bildet, men også sette bildet inn i en større tematisk sammenheng og eventuelt abstrahere videre. Tema som Skikker og tradisjoner, med 17. maifeiring, russefeiring, julefeiring; sosiale medier, helse og matvaner, kulturelt mangfold og natur og friluftsliv var gode utgangspunkt for å snakke om Norge og eventuelt sammenligne med eget hjemland i tillegg. 10 minutter er passe tid til å vise hva kandidaten kan og ikke kan. Rammen omkring presentasjonene var stort sett god. Eksaminator passet på at kandidatene holdt seg til tidsrammen. Unntaksvis fikk kandidater på SL problemer med å fylle ut tida, og da på grunn av manglende ordforråd og/eller kjennskap til temaet.

Et viktig moment er opptakskvaliteten. Mens eksaminator i alle tilfeller har god lyd kvalitet på sine spørsmål og kommentarer, sitter noen kandidater for langt fra mikrofonen eller lar være å snakke inn i mikrofonen. Flere skoler har tatt hensyn til dette under årets eksamen, men det gjenstår fortsatt noen som har for dårlig lyd volum. Lyd kvaliteten er særlig viktig hvis kandidaten har problemer med uttale av enkeltlyder. Det må tas lydprøve av hver enkelt kandidat før eksamensdagen slik at en sikrer seg at volumet er høyt nok. Denne gangen oppsto et annet problem, nemlig at opptak var stoppet midt inne i eksaminasjonen. I disse tilfellene fikk de aktuelle skolene beskjed om å skaffe et fullstendig lydopptak, og da gikk det greit. IB-reglementet krever at straks eleven kommer inn i prøverommet etter 15 minutters forberedelsestid, skal man gå rett i gang med muntlig presentasjon, og opptaket må ikke bli stoppet og startet igjen.

Kandidatenes måloppnåelse for hvert kriterium

Presentasjon av bilde og tema

Bildene er gode og gir rom for assosiasjoner. De reflekterer i stor grad aktuelle situasjoner. Kandidatene virket oppdatert og kunne gjøre greie for bildet og dagens situasjon. Presentasjonene var stort sett detaljerte og med god sammenheng. Eksaminator unnlot stort sett å avbryte kandidaten slik at den enkelte fikk ro på seg til å framføre budskapet.

Diskusjon

Diskusjonsdelen er den viktigste delen av besvarelsen, men en kan ikke kreve så dyptgående argumentasjon på SL som på HL. Da blir personlige erfaringer mer framtrepende. Noen ganger var det nødvendig å gjenta eller utdype spørsmålet fra eksaminators side. De fleste eksaminatorer varierte spørsmålene sine og ga rom for refleksjon og utdyping. I enkelte tilfeller stilte eksaminatorer overveiende ja-nei spørsmål, men det var mindre av dette nå enn i fjor. Ja-nei spørsmål gir lite handlingsrom for kandidatene og bør så vidt mulig unngås. Noen eksaminatorer stilte også for mange spørsmål for å hjelpe kandidatene på vei hvis samtalen gikk i stå. Det er forståelig at lærere vil hjelpe elevene sine, men i mange tilfeller kan det hindre elevene i å forme sine egne resonnementer, og de kan bli avsporet i det de tenker å si. Når kandidaten gir tydelig uttrykk for at han/hun ikke har forstått spørsmålet, kan det være på sin plass med gjentakelse av spørsmålet eller et hjelpespørsmål, men ikke flere ting på én gang. Alt i alt fungerte både presentasjon og diskusjon godt, og mange kandidater viste en imponerende grad av modenhet, dybde og kreativitet.

Formelle kriterier. Språkbeherskelse.

Flere kandidater er etnisk norske eller har bodd i Norge så lenge at de snakker perfekt norsk, både når det gjelder intonasjon, grammatikk, ordvalg og bruk av idiomer. Det er ikke riktig å plassere slike elever i et Norsk B-kurs. De bør gå på et Norsk A-kurs. Det kan virke litt urettferdig å sammenligne dem med kandidater som nylig er kommet til Norge. Det må være mulig å oppnå høyeste karakter også for «nykommere» som ennå ikke har automatisert alt. Behandlingen av innholdet og et stort vokabular med greit ordvalg blir da avgjørende. Kandidater som må ty til engelske ord i sine resonnementer, vil få mye trekk for dette.

Grammatikk

Hovedproblemene her er syntaks (ordstilling) og morfologi. V2-regelen må være på plass også for SL-kandidater. Den bør automatiseres tidlig i språkløpet. Hovedproblemet i morfologi er valg av kjønn (genus). Et annet problem er preposisjonsvalg (i vinteren, i morgenen), bestemt og ubestemt form av substantiv og adjektiv, samt infinitiv etter modalverb. En erfaren sensor forstår hva kandidaten vil fram til, men det forstyrrer kommunikasjonen uansett.

Interaksjon

Alle de formelle kriteriene er viktige for å få til en god interaksjon. Det er viktig at det formelle er på plass slik at kandidaten kan bruke kreftene sine på å finne gode argumenter og binde dem sammen med god tekstbinding. Tekstbinding påvirker også flyten i språket.

Anbefalinger og veiledning for indervisning av fremtidige kandidater

Det er viktig å forberede elevene godt på eksamenssituasjonen. Det må legges vekt på muntlig framføring med tilbakemelding fra lærerens side, slik at elevene blir trygge på dette. Anbefalinger for videre arbeid i klasserommet:

Intonasjon og flyt: Intonasjon bygger for en stor del på trykkfordeling i enkeltord og ordgrupper. Det er mulig å trene på dette for de som har en annen trykkfordeling i sitt morsmål. Dette kan

være en stor utfordring for mange, men det fins nettbaserte uttaleprogrammer (for eksempel CALST, som er utviklet av NTNU). Dette kan elevene jobbe med på egen hånd. Det bør også legges vekt på flyt. Nøling kan skyldes usikkerhet angående ordvalg og grammatisk bøyning, men det kan også vitne om at kandidaten leter etter nye argumenter. Nøling kan til en viss grad aksepteres på SL.

Ordvalg: De fleste kandidatene har et akseptabelt ordvalg, og noen bruker idiomer på en overbevisende måte. Imidlertid kan det ikke aksepteres at elever tyr til engelske ord når de ikke kommer på det norske uttrykket i farten. Dette gjelder særlig for SL. Elevene bør jobbe med språkstrategier slik at de finner alternative uttrykksmåter. Dette skiller sterke og svake kandidater.

Jeg har allerede nevnt mange momenter som er viktige for å oppnå et godt resultat på muntlig eksamen. Her vil jeg bare oppsummere det viktigste. Det bør jobbes med et bredt utvalg av bilder som grunnlag for argumentasjon i grupper. Elevene bør få oppgitt et strategisk vokabular for de ulike temaene og lese tekster som omhandler hovedtemaene i IB-programmet.

Det viktigste av alt er å kontrollere at lydopptakene er tilfredsstillende slik at sensor kan få et reelt inntrykk av prestasjonene.

Higher level written assignment

Component grade boundaries

Grade:	1	2	3	4	5	6	7
Mark range:	0 - 4	5 - 8	9 - 12	13 - 15	16 - 17	18 - 20	21 - 24

Utvalg og egnethet av valgte verk

De skriftlige oppgavene var basert på flere ulike verk, men forfattere som Per Petterson, Tore Renberg, Erlend Loe og Harald Rosenløw-Eeg gikk igjen hos de fleste. Disse forfatterne appellerer til unge mennesker og har et relativt enkelt og dagligdags språk som kan forstås nokså umiddelbart. De tar opp samfunnsspørsmål som elevene kan ha ulike tilnærminger til, noe som også viste seg i tekstene.

Et rationale bør inneholde både forfatternavn og bokas tittel. Det bør gi et kort referat av teksten med problemstilling og konklusjon. Kandidaten må også gjøre greie for hvilken sjanger han/hun vil bruke i den kreative delen og gjerne si hvorfor denne sjangeren er valgt. I det hele tatt er leserbevissthet svært viktig. Det kan ikke forventes at leseren/sensor kjenner til boka som er valgt. Kandidaten bør også gjøre greie for synsvinkel som er valgt i den kreative delen, for eksempel at den nye teksten vil fylle ut et «hull» i den opprinnelige teksten. Også målgruppe

og språklig stil må gjøres greie for i rationalet. De hyppigst valgte sjangrene var brev, dagbokartikkel, intervju og blogginnlegg.

En kandidat hadde unnlatt å skrive rationale, og noen skrev altfor kort, men forøvrig gikk det greit å lese tekstene fordi alle hadde brukt tekstbehandling. Mange kandidater hadde skrevet et fyldig og godt disponert rationale som ga leseren god bakgrunn for å lese videre, men noen manglet ett eller flere av momentene over. Det trakk ned besvarelsen. Jeg har for hver enkelt kandidat kommentert hva som mangler i rationalet.

Kandidatenes måloppnåelse for hvert kriterium

Kriterium A

Jeg har gjort greie for hva et rationale bør inneholde i innledningen, og når ett eller flere av disse punktene mangler, må det bli trekk i karakteren. For øvrig var det svært mange gode besvarelser som ga (tilnærmet) full score og høyeste måloppnåelse. Det kan diskuteres hva en skal forstå med en kreativ tekst. Jeg forstår det slik at det er en videreføring av teksten, enten at man bygger videre på teksten og skriver en ny slutt eller at man konsentrerer seg om enkeltpersoner eller handlinger ut fra en ny synsvinkel. Det forlanges ikke et kunstnerisk perspektiv på innholdet. Det er viktig å få en sammenheng mellom originalteksten og den nye teksten slik at det ikke bare blir fri fantasi. For kandidater som har unnlatt å skrive resumé / tekstsammendrag i rationalet, blir denne sammenhengen uklart.

Kriterium B

Svært mange av tekstene var godt disponert og holdt seg innenfor den angitte sjangeren. Noen hadde med hell lagt seg på et stilnivå som krevde bruk av ungdomssjargong. Det er viktig å følge sjangerkrav ved for eksempel brev; at det dateres og underskrives. Et brev til en myndighetsperson vil nødvendigvis ha andre sjangerkrav enn et brev til en venn.

Kriterium C

Dette kriteriet forholder seg bare til den kreative oppgaven og berører ikke sammenhengen mellom de to. Noen få kandidater skrev denne teksten som et sammendrag av verket, uten å tilføre noe nytt. Det trekker nødvendigvis mye ned. Ellers behersket de fleste den sjangeren de hadde valgt og skrev med god flyt og sammenheng. Svært mange av kandidatene behersket sjangeren til fulle hadde en imponerende variasjon i språket til å være et andrespråkskurs. De svakeste kandidatene har ikke klart å bruke hjelpemidler og prosesskriving på en effektiv måte og får liten grad av måloppnåelse.

Anbefalinger og veiledning for indervisning av fremtidige kandidater

Jeg har ovenfor gjort greie for hva et rationale og en kreativ tekst i denne sammenhengen bør inneholde. Jeg vil foreslå at kandidatene drilles i denne formen for skriving. Det gjelder først og fremst rationalet. Siden det er tillatt å bruke hjelpemidler og prosesskriving, bør man kunne sette opp en «smørbrødsliste» over hva et rationale bør inneholde. Det vil kunne gjøre elevene tryggere på det innholdsmessige og gjøre at de kan konsentrere seg mer om det språklige og

tekstsammenhengen i selve skriveprosessen. En god tekst på dette nivået må ha gode tekststrategier med et variert og sjangertilpasset vokabular og god flyt. De må ha en klar tanke på forhånd om hva de vil skrive om og hvordan de vil gjennomføre oppgaven.

Standard level written assignment

Component grade boundaries

Grade:	1	2	3	4	5	6	7
Mark range:	0 - 3	4 - 7	8 - 11	12 - 14	15 - 17	18 - 20	21 - 24

Utvalg og egnethet av valgte verk

Det var stor variasjonsbredde i temaene kandidatene hadde valgt for sitt WA, og alle holdt seg innenfor et av kjernetemaene (core topics).

Kandidatenes måloppnåelse for hvert kriterium

Det var jevnt over meget gode besvarelser der kandidatene var flinke til å bygge teksten på de utvalgte kildene, strukturere teksten på en overbevisende måte og bruke et språk som passet til teksttypen.

Kriterium A

Særlig utformingen av rationale, viste seg å by på de største utfordringene, og på grunn av et mangelfullt rationale gikk noen av kandidatene glipp av verdifulle poeng her. Kandidatene var jevnt over flinke til å trekke inn kildene i selve teksten de hadde skrevet, og de aller flest brukte norske kilder og begrenset antallet kilder til tre.

I rationale skal det formuleres klart hva temaet for teksten er, en kort beskrivelse av kilder en har brukt, hvilket mål en har for å skrive teksten og hvordan en vil oppnå dette målet ved valg av teksttype, målgruppe for teksten, skrivestil etc. De beste kandidatene skrev et oversiktlig rationale der de systematisk tok for seg disse punktene. Andre kandidater fikk med seg alle punktene, men det var ikke lett å se ved første gjennomlesning fordi de ble presentert på en usystematisk måte.

Så godt som alle skrev temaet for teksten i rationale. En del listet bare opp hvilke kilder de hadde brukt uten å gi en kort beskrivelse av dem, noen få nevnte ikke kildene i det hele tatt. De beste besvarelsene inneholdt en klar beskrivelse av hva kandidaten ville oppnå med teksten og hvilke virkemidler som ble tatt i bruk for å oppnå dette målet, i de svakere besvarelsene var dette beskrevet i vage vendinger dersom det ble nevnt i det hele tatt.

Kriterium B

Dette kriteriet hadde de færreste problemer med. Alle tekstene var mer eller mindre bygget opp med en klar struktur og idéer og argumenter ble presentert på en overbevisende måte i de fleste tilfeller.

Kriterium C

Språket som blir vurdert i dette kriteriet var stort sett godt, i noen tilfeller fremragende. Ikke alle kandidatene hadde et feilfritt språk, men de aller fleste greide å få frem sine meninger om enn ikke alltid like elegant. I de fleste tilfellene var språket også tilpasset den valgte teksttypen.

Anbefalinger og veiledning for indervisning av fremtidige kandidater

Den høye kvaliteten på de fleste oppgavene viser at kandidatene har gode språkkunnskaper og kjenner godt til kjennetegn ved ulike teksttyper. Det som det bør jobbes mer med er utformingen av rationale siden det viser seg at en del av kandidatene ikke ser ut til å vite hva det skal inneholde. I og med at det blir gitt mest poeng for kriterium A, er det viktig at kandidatene behersker dette kriteriet. Det beste er om kandidatene uten mye utenomsnakk systematisk tar for seg hva temaet for teksten er og gir en kort beskrivelse av kildene som er valgt, hva en vil oppnå med teksten og hvordan en vil nå målet. Det gjør det også lettere å rette når alle disse momentene blir presentert på en eksplisitt måte.

Higher level paper one

Component grade boundaries

Grade:	1	2	3	4	5	6	7
Mark range:	0 - 7	8 - 14	15 - 19	20 - 29	30 - 40	41 - 50	51 - 60

Deler av programmet og eksamen som virket vanskelig for kandidatene

- Spørsmål der en skal velge underoverskrifter / spørsmål
- Enkelte «finn rett ord i teksten»-oppgaver
- Enkelte multiple choice-oppgaver
- Sett-sammen-to-deler-av-setning- oppgaver

Deler av programmet og eksamen hvor kandidatene virket godt forberedt

- Enklere tekstforståelsesspørsmål

- Enklere vokabularspørsmål
- Enkelte av tekstbindeord-oppgavene
- Noen av flervalgsoppgavene til tekst D
- Enkelte av oppgavene der en skal erstatte pronomen med ord fra teksten
- Sant/usant med forklaring

Styrke og svakheter hos kandidater i behandlingen av de enkelte spørsmål

Tekst A var forholdsvis enkel, men også de middels gode kandidatene hadde problemer med noen av oppgavene.

Nr. 1 De fleste kandidatene besvarte dette spørsmålet korrekt.

Nr. 2-4 En del kandidater har problemer med å velge korrekte spørsmål til intervjuet, nummer 3 virket å være spesielt utfordrende.

Nr. 5 Mange kandidater klarte å velge minst 1-2 korrekte alternativer, men en del manglet det tredje.

Nr. 6-8 Disse tekstforståelsesspørsmålene klarte langt de fleste å besvare korrekt, men nummer 6 var ubesvart hos enkelte av de svakere kandidatene.

Nr. 9 En del kandidater tar med for mye av setningen når de skal velge uttrykket som etterspørres her. Kandidatene kan minnes på at det kun er det relevante uttrykket som skal føres opp, ikke hele avsnittet.

Tekst B bød på en del utfordringer for kandidatene, kanskje spesielt fordi den inneholdt vokabular de ikke alltid var godt kjent med.

Nr. 10 Dette spørsmålet besvarte de fleste korrekt, selv om noen få elever lot denne være ubesvart.

Nr. 11-13 Oppgavene krever at kandidaten setter sammen to deler av en setning som sammen stemmer overens med utsagn i teksten. For en del av kandidatene var dette utfordrende, spesielt hvis de valgte feil alternative på 11, slik at det oppstår en "følgefeil" gjennom de neste to oppgavene.

Nr. 14 Dette spørsmålet var vanskelig for mange kandidater, samt at det også var ubesvart hos en del kandidater. Oppgaven krever at elevene gjenkjenner ordet «intermeso» og et avansert ord som «perspektivvekslinga» for å forstå hva det er som bryter med romanens oppbygging.

Nr. 15-17 Disse vokabularoppgavene bød på mange problemer for kandidatene og mange lot også disse spørsmålene stå ubesvart, spesielt nummer 16 var det mange som besvarte feil eller unnlot å besvare. Det er mulig at ordet «fornemmer» er ukjent for en del kandidater, for det var ikke noe klart mønster i forslagene deres, annet enn at mange hadde forsøkt å finne et passende verb i teksten.

Nr. 18-20 Disse tre oppgavene krever at kandidatene har en helhetsforståelse av innholdet i teksten, og de svakere kandidatene hadde en del problemer med disse. Mange valgte alternativ B i nr. 18, at boken er bygd på en sann historie, og mange valgte alternativ B eller C for nr. 20, angående hva formålet med teksten er. For å besvare nr. 19 korrekt, må en vite at ordet ondskap på bokmål tilsvarer vondskap på nynorsk, men siden en del svakere kandidater svarte alternativ D, «det ondet er kun et minne», kan de kanskje ha blitt forvirret av ordet «minnestad» i teksten.

Også tekst C bød på enkelte utfordringer for kandidatene.

Nr. 21 Det store flertallet valgte rett alternativ, noen av de svakere kandidatene valgte alternativ A og B.

Nr. 22-24 En del av kandidatene hadde problemer med å finne riktig overskrift til avsnittene. Her kreves det at teksten leses nøye fordi de villedende alternativene inneholder ord som forekommer i avsnittene, men ved nærmere lesning gjengir de ikke innholdet. Mange kandidater valgte feil alternativ for nr. 22 og 23.

Nr. 25 De fleste kandidatene besvarte denne oppgaven korrekt.

Nr. 26-29 Det store flertallet av kandidater hadde både krysset korrekt av for om utsagnet var riktig eller galt, og hadde med et sitat som begrunnet svaret. I noen tilfeller siterte kandidatene betraktelig større utdrag fra teksten enn hva som var nødvendig, og det er viktig å presisere for kandidatene at de kun trenger ta med det relevante sitatet for å få poeng. Noen kandidater besvarte ikke nr. 27 eller 29.

Nr. 30-32 De fleste kandidatene besvarte nr. 30 korrekt, men hadde flere problemer med nr. 31 og 32. Enkelte blandet svarene på nr. 31 og 32, DERFOR og FORDI.

Enkelte av oppgavene til tekst D var utfordrende for mange kandidater og en del av oppgavene her forble ubesvart for de svakere kandidatene.

Nr. 33-34 Enkelte av de svakere kandidatene valgte feil alternativ på disse to oppgavene som krever at kandidatene forstår teksten og klarer å forstå innholdet selv om svaret ikke står ordrett i teksten.

Nr. 35-37 Spesielt nr. 36 var vanskelig for mange kandidater, det er mulig at kandidatene ikke er kjent med at ordet «fri» i denne sammenhengen tilsvarer «gratis». De fleste kandidatene valgte dog rett alternativ på nummer 37.

Nr. 38-39 En del kandidater svarte feil /unnlot å svare på disse oppgavene, samt at en del siterer store deler av teksten, når det kun er nødvendig å svare med noen få ord.

Nr. 40-44 Her gjelder det samme som for nummer 15-17. Noen av de svakeste kandidatene unnlot å besvare en eller flere av disse oppgavene. Spesielt vanskelig var nummer 43, der kandidatene skal finne at «de skarpe pennene» som et synonym til «den kritiske journalistikken». På nummer 44 svarte enkelte kandidater «naturlig», noe som ikke er korrekt da hele uttrykket «en naturlig ting» må være med.

Hovedbudskapet i tekst E ble stort sett forstått av kandidatene, men en del hadde problemer med detaljene

Nr 45-46 De fleste svarte korrekt på disse oppgavene.

Nr 47 Det store flertallet oppgav to ord som var korrekte. Enkelte av de svakere kandidatene klarte dog ikke å identifisere ett korrekt ord.

Nr. 48 De fleste svarte korrekt på denne oppgaven, men noen lot den stå ubesvart.

Nr. 49 Selv om tre svar er godkjent her («man kunne få moro ut av vognen», «man kunne leke med vognen», «man kunne få noe moro ut av barnepass») var det en del kandidater som ikke besvarte oppgaven korrekt og enkelte lot oppgaven stå ubesvart.

Nr. 50 og 53 De fleste svarte korrekt på denne oppgaven.

Nr. 51-52 I disse oppgavene var det en del feil svar. I nr. 51 svarer en del kandidater at «det» tilsvarer «å dra rundt på barnevognen» eller «å ha en bror/å være storebror», mens det korrekte svaret er «å være barnepike / barnepass». I nr. 52 svarer en del kandidater «noen andre smågutter», men ifølge teksten er «de» både noen smågutter og Ole.

Nr. 54 De fleste kandidatene valgte rett alternativ i denne oppgaven.

Nr. 55 Mange kandidater valgte alternativ A, B eller C, antakelig villedet av at ord som «dyr», «løve» og «hund» er nevnt i teksten. Denne oppgaven hadde færrest korrekte svar i settet.

Nr. 56 De fleste kandidatene valgte rett alternativ, men noen valgte også alternativ A eller D.

Anbefalinger og veiledning for indervisning av fremtidige kandidater

Sørg for at kandidatene er kjent med mange ulike tekster og teksttyper slik at de har et generelt godt vokabular. Kandidatene bør ha øvd på ulike oppgavetyper slik at de raskt forstår hva de skal gjøre i oppgaven

Spørsmålene som kandidatene skal svare kort på, skal kunne besvares med direkte sitater fra teksten uten særlig omskrivning. Kandidatene trenger derfor ikke skrive om med egne ord.

I tekster hvor man kun skal finne et enkelt ord/uttrykk fra teksten, skal kandidatene bare skrive dette ene ordet/uttrykket. Særlig oppgavene der man skulle finne synonymer til ord fra teksten, hadde en del problemer med. Derfor bør det være et visst fokus på ordforrådstrening i undervisningen. Jo større elevenes vokabular er, jo lettere vil det også være for dem å forstå ukjente tekster.

Fokuser på hva formålet er med ulike tekster og øv på oppgaver der en skal plassere underoverskrifter eller sette sammen to deler av en setning. Vær oppmerksom på at i multiple choice-oppgaver er det nødvendig å lese alternativene nøye, da det ofte er flere som virker korrekt, selv om det bare finnes ett helt korrekt svar.

Kandidatene bør svare på spørsmål også der de er usikre. Blanke svar gir ingen poeng, men samtidig er det ikke fratrukket for feil svar.

Standard level paper one

Component grade boundaries

Grade:	1	2	3	4	5	6	7
Mark range:	0 - 6	7 - 15	16 - 23	24 - 30	31 - 36	37 - 42	43 - 45

Deler av programmet og eksamen som virket vanskelig for kandidatene

De fire tekstene, A, B, C og D var av relativt lik vanskegrad. Denne gangen kom den nynorske teksten allerede i Tekst A, men det så ikke ut til å komplisere saken noe videre.

Deler av programmet og eksamen hvor kandidatene virket godt forberedt

Det virker som den absolutte majoriteten av kandidatene var godt forberedt. Svært få kandidater hadde gitt opp å svare på spørsmål utover i løpet.

Styrke og svakheter hos kandidater i behandlingen av de enkelte spørsmål

Kandidatene viser jevnt over gode reseptive ferdigheter i besvarelsene sine. Formuleringene deres er ikke alltid like gode og presise, men det er ikke dette som er det viktigste i Paper 1. I Tekst A er det flere som bommer på referansene i spørsmål 3 og 4. Mange svarer «fest» i spørsmål 4, men det riktige svaret til «dette» må være «gå på/bli med på fest». De som skriver bare «Oliva og Noor» i spørsmål 3, får heller ingen uttelling. Synonymene byr også på utfordringer. Ikke så mange klarer å kombinere «einsam ulv» og «einstøing» i spørsmål 7. I flervalgsoppgavene måtte nok noen ty til gjetting, men det fikk ikke betydning videre i forløpet. Alt i alt lyktes kandidatene bedre med flervalgsoppgaver enn med de oppgavene som krevde en viss grad av egenproduksjon.

I Tekst B er det kanskje litt overraskende at mange ikke har forstått «yrke» og svarer noe helt annet på spørsmål 14 enn det riktige svaret, som skal være «lærer». På spørsmål 15 er fasitsvaret «urettferdighet» på hva som motiverer Malcolm T. Madiba. Jeg mener at motivasjonsfaktoren like gjerne kan være positiv som negativ og har godkjent svar som «troen på rettferdighet». I spørsmål 19 svarer mange at han støttet ebolaepidemien, mens svaret skulle være «ofre for ebolaepidemien». Man kan jo støtte en sak, men ikke en epidemi.

Spørsmål 20 stiller også krav til konteksten «ved siden av helseproblemer vil kommende utgaver tematisere» Her har mange svart hiv/aids, men dette er jo helseproblemer og kan ikke godtas som svar.

I Tekst C er det mange spørsmål hvor en skal kombinere svaret med riktig/galt. Begge deler må være riktige for å få poeng. Mange har bare krysset av på riktig eller galt uten videre spesifisering, og det gir ingen uttelling. Slike kombinasjonsoppgaver viser i større grad om kandidaten har forstått teksten enn bare å kopiere en setning fra teksten.

Tekst D åpner for både kombinasjonssvar og litt krevende synonymer. Mange er blitt slitne etter så mange spørsmål, og påpasseligheten er ikke lenger på topp. Imidlertid vil jeg gjenta at de aller fleste har løst oppgavene på en god måte.

Anbefalinger og veiledning for indervisning av fremtidige kandidater

Jeg synes at resultatet sett under ett var tilfredsstillende. Det er tydelig at kandidatene kjenner til denne oppgaveformen og har forstått tekstene sånn noenlunde. Noen lar likevel enkelte spørsmål stå ubesvart. Det er synd, for det skal ikke så mye til for å karre seg til et ekstra poeng eller to. Et problem er også utstrakt bruk av overstrykninger og kluss. Noen kandidater ender opp med to eller tre alternativer, og det er ikke alltid klart hvilket som er det endelige valget. Hvis kandidaten oppdager at han har svart feil og deretter velger et annet svar, må han gjøre det helt klart hvilket svar som skal telle. Ellers risikerer han å miste poeng.

Ellers er det viktig å jobbe videre med tekster av ulike slag og spesielt ordforklaringer. Slik vil kandidatene kunne få et bevisst forhold til språket. Spesielt kombinasjonsoppgavene med riktig/galt + sitat krever mye øvelse, og det er her kandidatene kommer dårligst ut.

Higher level paper two

Component grade boundaries

Grade:	1	2	3	4	5	6	7
Mark range:	0 - 5	6 - 11	12 - 16	17 - 23	24 - 31	32 - 38	39 - 45

Deler av programmet og eksamen som virket vanskelig for kandidatene

Del A var i utgangspunktet ikke særlig krevende fordi temaene virket ganske kjent. Det som viste seg å bli vanskelig, var valg av teksttype. I oppgave 1 – Kulturelt mangfold – skulle det skrives en brosjyre. Flere kandidater har skrevet om sin egen skolegang på en internasjonal skole uten å ta hensyn til målgruppen (potensielle søkere og deres foreldre). En brosjyre skal

også være inndelt i kulepunkter med eventuelle underoverskrifter. Når de sjangerspesifikke kravene ikke er oppfylt, blir ikke teksten god.

I oppgave 3 (Tema Helse) skulle det skrives en artikkel på grunnlag av to intervjuer. Det ble krevende for mange å kombinere artikkel med intervju, og noen valgte å skrive teksten direkte i intervjuform. Dermed ble sjangerkravene ikke oppfylt.

Del B er vanligvis mer utfordrende enn del A. Så også i dette tilfellet. Sitatet «Det er umulig for et menneske å være fri for fordommer» krever ganske gode norskkunnskaper for å bli forstått i sin helhet. Mange kandidater har skrevet en generell tekst om frihet. Andre har hatt problemer med å forstå begrepet «fordommer». Flere av disse har skrevet en vag tekst der man som leser ikke kan avgjøre om kandidaten har forstått begrepet eller ikke. De færreste har klart å forklare sitatet på en overbevisende måte og med gode eksempler. Dette var en svært krevende oppgave, og noen valgte å ikke besvare denne oppgaven.

Deler av programmet og eksamen hvor kandidatene virket godt forberedt

Det virker som om kandidatene har forberedt temaene her: Kulturelt mangfold, skikker og tradisjoner, helse, fritid (bare én hadde valgt denne oppgaven) og vitenskap/teknologi. De fleste har tatt hensyn til målgruppe. Der hvor det var valgmuligheter, hadde mange valgt å skrive blogg. I motsetning til i fjor, hadde de fleste tatt hensyn til de sjangerspesifikke kravene med dato, underskrift, henvendelse til leser og uformelt språk.

Styrke og svakheter hos kandidater i behandlingen av de enkelte spørsmål

Dette spørsmålet er delvis besvart i de tidligere punktene. Innenfor alle oppgavene er det forskjellig grad av måloppnåelse. I oppgave 1 (kulturelt mangfold) var det en utfordring å skrive en god brosjyrettekst. Det er vanskelig å gå i dybden på en brosjyrettekst slik at en kan få 9/10 poeng. Oppgave 2 (skikker og tradisjoner) var vel den som falt heldigst ut og som svært mange hadde valgt. Dette er en kjent problemstilling fra skolehverdagen, og de fleste klarte å strukturere teksten på en god måte.

I oppgave 3 (helse) valgte de fleste å intervju vegetarianere eller veganere, og de brukte gode eksempler på hvilke utfordringer særlig veganere har for å få i seg nok næringsstoffer. Problemet her var, som før nevnt, å gjøre om et intervju til en artikkel. Oppgave 4 (fritid) var det bare én som hadde skrevet, og det gikk ganske greit.

I oppgave 5 (vitenskap og teknologi) hadde de fleste drøftet fordelene med økt sikkerhet opp mot ulempene med invasjon av privatlivet. De fleste kom også fram til en konklusjon i saken. De korteste tekstene blir gjerne overfladiske. Det kreves et visst omfang for å få en god struktur og å gå i dybden på problemstillingen og dermed få høyeste grad av måloppnåelse (9/10). Det var imidlertid mange gode besvarelser på denne oppgaven.

Jeg har allerede kommentert problemene med Del B. Jevnt over oppnådde kandidatene færre poeng i Del B enn Del A, men det var også eksempler på det motsatte. Noen fikk tydeligvis for liten tid på slutten, og dette gikk ut over struktur og språklig nøyaktighet.

Anbefalinger og veiledning for indervisning av fremtidige kandidater

Som det framgår av den tidligere redegjørelsen, er det nødvendig å arbeide med et vidt spekter av teksttyper, ikke bare blogg, og å legge stor vekt på leserbevissthet i de teksttypene der dette er påkrevd. Språket er også viktig. Det må legges vekt på språklig nøyaktighet, variert vokabular og god og variert tekstbinding.

Et stadig tilbakevendende problem er håndskrift. Mange kandidater skriver nærmest uforståelig, og det kan ikke garanteres at sensor oppfatter alt riktig i slike tilfeller. Det tar også unødvendig mye tid og oppmerksomhet å prøve å dechiffrere alt som er utydelig skrevet. Det er også mye kluss i besvarelsene. Pen og tydelig håndskrift er kanskje ikke så lett å få til, men kluss kan alle unngå!

Standard level paper two

Component grade boundaries

Grade:	1	2	3	4	5	6	7
Mark range:	0 - 4	5 - 9	10 - 13	14 - 16	17 - 20	21 - 23	24 - 25

Deler av programmet og eksamen som virket vanskelig for kandidatene

Det er lite som peker seg ut som spesielt vanskelig for kandidatene. De aller fleste valgte oppgave 1 og kunne stort sett besvare oppgaven på en tilfredsstillende måte.

Innholdsmessig ble noen av besvarelsene for overflatiske uten å gå inn på konkrete eksempler.

I oppgave 2 virket det som om ikke alle visste hva et leserbrev er. I oppgave 3 skrev noen besvarelsen som et intervju kun bestående av spørsmål og svar og ikke en artikkel som baserer seg på et intervju slik det er angitt i oppgaveteksten.

Deler av programmet og eksamen hvor kandidatene virket godt forberedt

Det er stor variasjon i språkkunnskapene til kandidatene. De dyktigste skrev fremragende tekster som det var lite å utsette på mens andre strevde mer med å uttrykke seg på norsk. Så godt som alle kandidatene skrev imidlertid tekster hvor det gikk an å forstå hva de ville uttrykke.

De fleste kjente til konvensjonene til de formelle kjennetegnene ved de forskjellige teksttypene. Dette gjorde at også kandidater med mangelfulle språkkunnskaper kunne kompensere dette til en viss grad ved å ha det formelle i orden.

Mange av besvarelsene var godt strukturert og brukte bindeledd på en måte som ga god flyt i teksten.

Styrke og svakheter hos kandidater i behandlingen av de enkelte spørsmål

Oppgave 1:

De aller fleste kandidatene valgte denne oppgaven og løste den stort sett godt. Det var tydelig at de fleste behersker hverdagsspråk og en uformell tone. De beste besvarelsene kom med konkrete eksempler fra hva de hadde opplevd på språkkurset og refleksjoner omkring hendelsene. Videre henvendte de seg flere ganger direkte til leseren underveis med retoriske spørsmål og kommentarer. De fleste kjente konvensjonene til hvordan en personlig e-post skal se ut. Svakere besvarelser ble skrevet på et formelt språk med en overflatisk beskrivelse av språkkurset eller ved å gjenta de samme poengene igjen og igjen.

Oppgave 2:

Det var få som valgte denne oppgaven, men besvarelsene var preget av stort engasjement. Ikke alle hadde kjennskap til konvensjonene for et leserbrev.

Oppgave 3:

Også denne oppgaven var det få som valgte. Innholdsmessig var det gode besvarelser, men noen av besvarelsene ble skrevet som direkte gjengivelser av et intervju og ikke en artikkel basert på et intervju slik det står beskrevet i oppgaveteksten.

Oppgave 4:

Ingen av kandidatene valgte denne oppgaven.

Oppgave 5:

Dette var en forholdsvis krevende oppgave der kandidatene trengte et mer spesifikt vokabular. Noen av kandidatene strevde med å uttrykke seg, men de fleste fikk frem sine argumenter på en fin måte. De aller fleste kjente konvensjonene for et essay.

Anbefalinger og veiledning for undervisning av fremtidige kandidater

Det viktigste er å arbeide med språket både med vokabular og grammatikk. Noen av kandidatene har fremragende språkkunnskaper mens andre tydelig strever med å kunne uttrykke det de vil.

Kandidatene må lære å disponere teksten og besvare oppgaven på en oversiktlig måte. Bruk av avsnitt og bindeledd må læres slik at det blir god flyt i teksten og budskapet kommer tydelig frem.

God kjennskap til de forskjellige teksttypene gjør at også kandidater med mangelfulle språkkunnskaper kan kompensere dette til en viss grad ved å oppfylle de formelle kriteriene som blir forventet innenfor de ulike tekstsjangrene.

Noen skriver mye mer enn det blir forventet og det fører noen ganger til en utflytende tekst med mange gjentakelser.